

Introitus: *Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj.* Izajáš 43,1

Mojžiš řekl lidu: „Budeš poslouchat hlas Hospodina, svého Boha, a zachovávat jeho příkazy... A obrátíš se k Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem, celou duší. ... tento příkaz, který ti dnes ukládám, není příliš nesnadný a není tak daleko od tebe. Vždyť je ti to slovo velmi blízké, je v tvých ústech a v tvém srdci, takže ho můžeš zachovávat.“

Deuteronomium 30, 10-14

Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.“

Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čti a budeš živ.“ Zákoník se však chtěl ospravedlnit, a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral.

Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“ Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“ Lukášovo evangelium 10, 25-37

Kdo je vlastně můj bližní? aneb Lekce z fotbalu

Cože? Někdo se ptá po věčném životě? Kde a v jakém starověku to jsme!? Může se čekat taková otázka ještě dnes? Jistě, že může. Zákoník takovou otázku kladl jako otázku po smyslu vlastní existence. Dnes se tak lidé ptají také. On se ptal po nějakém klíčovém pravidlu, po nějaké cestě, základním řešení – po smyslu života. Ptal se na to, co by ze studia ve svém oboru měl vědět. Také to věděl, ale nepřipadlo mu to tak zajímavé a použitelné. Přecházel jasnou odpověď bez povšimnutí. A to proto, že k ní nemohl najít klíč. Neznáte ten stav? Víte to a nevíte co s tím!

Proto se odehrává hra, při níž si hráči přihrávají. Krásná hra, která vylučuje pasy od brány k bráně s míčem na jedné noze. Neslyšíme žádný výkřik štěstí od pana rabína: „*Výtečně, tak alespoň někdo se zajímá o podstatné věci! Tak já ti to – milý studente - hned řeknu, je to totiž velice jednoduché!*“ Hra probíhá takto: Zákoník se zeptá a Ježíš mu odpovídá zase otázkou. Zákoník si odpoví správně dvojpříkázáním lásky a kombinuje Lv 19,18 a Dt 6, 4n a dostane pochvalu a hned se zeptá znova otázkou po bližním. Odpověď? Nenechte se překvapit: Ježíš vypráví příběh s otázkou na konci. Závěrečná výměna krátkých vět je dramaticky krásným uzávěrem. Přesně jako známý židovský humor. Zákoník odchází s tím, co muž věděl a dostává uschopňující požehnání. Ví, jak dál. Není to pro něj o nic lehčí, ale je mu jasné, co s tím dělat.

Proto si potřebujeme popovídat, proto potřebujeme ten zdánlivě zbytečný luxus. Potřebujeme odpověď utvrzující naše poznání: Teď jsi to objevil! K čertu jsou proroctví, ve kterých se nám zjevují ohromné věci, které prolétnou nad našimi hlavami. Míč je v bráně ani nevíme jak, naprosto bez naší účasti. Spása svrchu přichází nikoli tak, že to někdo za nás zařídí, není to nebeský útočník se zlatou kopačkou, co sólově proklíčkuje obranou. Je to dobrý hráč, který s námi komunikuje a

střílíme pak nakonec my. To by mohli pochopit nejenom biskupové a kazatelé, ale také politici. Pro nás nebude žádnou spásou to, když někdo nahoře za nás bude skórovat! Nepotřebujeme žádné pomazané sólisty. Potřebujeme spoluhráče!

A o co šlo? Když nezůstaneme jen u formy, slyšíme rozhovor o bližním. Běžně se chápe, že se zákoník ptá po cíli své lásky. A protože se cítí poskytovatelem, který selhal, který je ohrožen nějakou další možnou aktivitou, chce se ospravedlnit a ptá se po tom, komuže má své milosrdenství poskytovat, kdo je ten bližní, který se má stát cílem jeho péče?! (aby si to rozmyslel, zda na to má :-)

Pán Ježíš mu však v příběhu dává najevo, že příjemcem je on sám! On, tedy ten, který na místě poskytovatele změní své plány a bude se věnovat zbitému. Zákoník se obává, že by se stal poskytovatelem lásky a nedovede se najít mezi příjemci. Ale je to nakonec Samaritán, kdo je bližním, kdo přijímá při tom, když dává. Samaritán, ztělesněný hříšník. A poskytovatelem milosrdenství Samaritánovi je ten zbitý a bezduchý v příkopě. Zvláštní zvrat!

To je zvrat z Golgaty! Tam na kříži visí ztlučení a umírající. Troska bytí. Ten však poskytuje více tomu bližnímu hříšníkovi, který se k němu upne, který se do jeho příběhu angažuje, který pro něj změní plány a setrvává s ním v hospodě, kde se osobně angažuje svým vínem a olejem z cestovní lékárničky.

Klíčovým okamžikem pro celý příběh je chvíle, kdy se pohnou střeva, kdy se Samaritánovi zahýbou vnitřnosti, kdy se ustrne a má pocit jasného a aktivního soucitu. Je přesvědčen sám sebou, že musí něco udělat.

Přátelé, milí Češi, kteří se mnou máte tak velký strach z toho, že by se po nás něco chtělo; vždyť my sami jsme příjemci, když dáváme! A když dávat nebudeme, když proplujeme kolem jako ti dva chrámoví specialisté, nic – stejně jako oni – nepřijmeme. Pokud se vám začaly hýbat střeva¹ a víte, že musíte něco udělat, pak vám patří závěr celého příběhu zcela osobně: „*Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?*“ *Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“* (Lukášovo evangelium 10, 36n)

„Ježíš přistoupil a promluvil k nim: „Byla mi dána veškerá pravomoc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učíte mémi učedníky všechny národy, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Duchu Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. Amen.“
(Matoušovo evangelium 28, 18-20)

1 Znáte to? To musíte hned na záchod, protože se vám vzbouří břicho, dojde vám, že jde o vás, že pro vás přijdou, že půjdete na jeviště, že na vás přijde řada při maturitě, že teď musíte pomoci jen vy – a buď spěcháte na záchod, nebo se zvednete a uděláte to, co máte – a pak třeba skončíte na tom záchodě... Ehm, no, tak už to bývá... Každopádně: Samaritán odbočil ze své cesty a dal se do díla!